

ApTI – Asociația pentru Tehnologie și Internet

info@apti.ro

www.apti.ro

Reglementăm pornografia pe Internet, dar înțelegem ce (NU) facem ?

(Poziția Asociațiilor ApTI, Activewatch – Asociația de Monitorizare a Presei, APADOR-CH, Centrul pentru Jurnalism Independent, ANISP și Interlan față de proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.196/2003 privind prevenirea și combaterea pornografiei)

Introducere

Proiectul de lege inițiat de către Guvern își propune să aducă o serie de amendamente Legii nr.196/2003 privind prevenirea și combaterea pornografiei, în vederea instituirii de „măsuri de reglementare și control al activităților cu caracter pornografic și stabilirii modalităților de acces la materialele pronografice disponibile prin intermediul sistemelor informatice [...] pentru protejarea minorilor, precum și a demnității persoanei, pudorii și moralității publice, educația și creșterea, îndeosebi a minorilor și a tineretului, în general” (conform Expunerii de motive care însoțește proiectul de lege).

Deși legea în vigoare nu a avut niciun efect concret în cei 7 ani de aflare în vigoare (Ministerul Finanțelor nu a stabilit niciodată cuantumul taxei pe minut de utilizare prevăzută în lege), dovedindu-și astfel inutilitatea, proiectul de lege supus spre aprobare Parlamentului nu ține cont de această realitate, întrucât menține prevederile inaplicabile și inutile și ridică o serie de alte probleme punctuale majore.

Astfel, următoarele principii trebuie să fie luate în calcul înainte de discutarea oricăror modificări legislative concrete:

1. **Scopul legii nu poate să fie prevenirea sau combaterea unui conținut legal, dar periculos pentru copii („harmful content” în formula folosită de Consiliul European), ci doar protecția copiilor față de posibila accesare a unui astfel de conținut.** De asemenea, chiar și definiția termenului de pornografie sau utilizarea noțiunilor de moralitate publică ori pudoare sunt criticate chiar de către Centrul de Etică Aplicată din cadrul Facultății de Filosofie a Universității București¹.
2. **O taxă pe minut de utilizare a unui site web este o absurditate tehnică.** Un minut de utilizare a unui site web poate să fie o jumătate de poză sau un film de 10 minute, în funcție de viteza de conectare la Internet. Din aceasta perspectivă, niciun site din lume nu are această limitare inutilă, improprie și iluzorie pentru un serviciu pe Internet.
3. **Orice măsură de blocare prin intermediul furnizorilor de servicii Internet (ISP) reprezintă o măsură de cenzură,** care contravine principiilor de bază într-o societate democratică, precum principiul libertății de exprimare, așa cum este protejat prin Constituția României și convențiile internaționale în domeniul drepturilor omului, la care România este parte. În plus, o astfel de măsură **este inutilă,** atâta vreme cât blocarea prin ISP este iluzorie,

¹ Poziția Centrului de Cercetare în Etică Aplicată privind modificarea legii pornografiei
<http://www.ccea.ro/home/publicatii/pozitii-oficiale-si-recomandari/pozitia-centrului-de-cercetare-in-etica-aplicata-privind-modificarea-legii-pornografiei>

putând fi ușor depășită prin mai multe metode tehnice facile pentru un utilizator final sau un proprietar de site.

Studii recente² realizate de experți juridici și tehnici în domeniul criminalității informatice au arătat că blocarea nu funcționează nici măcar în cazul conținutului ilegal (pornografie infantilă), ca atare aceasta nu ar trebui în nici un caz folosită în situația conținutului legal, dar dăunător pentru copii, așa cum este pornografia adultă.

Opinia experților este împărțită și de către Comisia pentru libertăți civile din cadrul Parlamentului European: în contextul dezbaterilor asupra [Propunerii de Directivă](#) privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile – propunere care conține prevederi referitoare la blocarea site-urilor care oferă acces la conținut ilegal - Comisia a adoptat un [raport](#) prin care amendează aceste prevederi și **prioritizează măsura îndepărtării conținutului de la sursă ca modalitate de abordare a problemelor legate de existența de conținut ilegal.**

4. Atragem atenția asupra faptului că orice tip de reglementare a conținutului online trebuie să țină seama de faptul că **o lege românească se poate aplica doar persoanelor fizice sau juridice române.** În aceeași măsură însă, Internetul este o rețea globală, iar o persoană din România poate accesa orice site de pe Internet, indiferent de țara de naționalitate a creatorului paginii web, de locația paginii web (găzduire) sau de extensia numelui de domeniu sub care este înregistrat (.com, .ro, .it, etc.).

Există astfel șanse mari ca o reglementare dificil de implementat pentru orice persoană fizică sau juridică să fie extrem de ușor eludată din punct de vedere tehnic de către orice persoană din România, prin găzduirea unui site în afara țării, urmând ca acesta să fie continuare accesibil din România. **Deci, practic, orice măsură legislativă luată de Parlamentul României ar fi inutilă prin neatingerea scopului ei.**

Soluția principală

Având în vedere aceste principii, soluția logică este renunțarea la ideea reglementării unui conținut legal în condițiile în care, oricum ar fi creată legea, acest conținut găzduit în alte țări va fi disponibil copiilor români.

De aceea, soluția principală pe care o propunem este EDUCAȚIA COPILOR cu privire la Internet, pericolele și avantajele acestuia. Acesta este domeniul unde ar trebui să fie axată activitatea Parlamentului sau a Guvernului României, având în vedere că, până în momentul de față singurul proiect concret în acest sens ([Sigur.info](#)) a fost finanțat doar prin fonduri europene și private.

Soluții secundare

Cu toate acestea, chiar dacă, având în vedere problemele semnalate mai sus și posibilitatea de a crea o lege inutilă, se consideră importantă introducerea unor limitări pentru persoanele fizice și juridice române care intenționează să creeze o pagină web din acest domeniu, considerăm că, pentru îndeplinirea scopului de protecție a copiilor, următoarelor soluții practice pot fi adoptate:

- funcționarea unui **sistem de avertizare înainte de a accesa un conținut potențial dăunător** pentru copii. Aceasta este regula esențială și care poate fi introdusă pentru a preveni accesul accidental la un conținut nedorit. În practică aceasta poate fi o pagină de

² A se vedea Internet blocking - balancing cybercrime responses in democratic societies (Octombrie, 2009) http://www.aconite.com/sites/default/files/Internet_blocking_and_Democracy.pdf

avertizare sau un pop-up, care să informeze utilizatorul cu privire la ce tip de conținut va accesa.

- implementarea unui **sistem de verificare a vârstei persoanelor care accesează site-uri cu conținut pornografic**. Cum din punct de vedere practic un astfel de sistem poate varia de la o simplă selectare a vârstei dintr-un formular-tip la un sistem complex de identificare pe Internet, considerăm importantă elaborarea, de către Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale (în calitate de autoritate responsabilă pentru implementarea legii) doar a unor recomandări privind astfel de sisteme. Aceste recomandări ar trebui să fie elaborate în cadrul unui grup de lucru care să cuprindă, alături de reprezentanți ai MCSI, alte autorități relevante, precum și organizații ale societății civile active în domeniul Internet, al protecției copiilor sau drepturilor omului, avându-se în vedere și dezvoltările tehnologice spectaculoase din domeniu.
- realizarea **unor liste de site-uri pornografice, ce pot fi blocate prin sisteme software de control parental la nivelul utilizatorilor finali**. Cum aceasta nu poate fi o obligație pentru creatorii de site-uri (pentru ca ar încălca principiile stabilite de Directiva privind comerțul electronic, iar raportarea s-ar face direct la alți operatori privați), aceasta ar trebuie să fie o recomandare pentru creatorii de site-uri de acest gen.

De asemenea, propunem o serie de alte modificări ale proiectului de lege propus de către Guvern:

- eliminarea prevederilor referitoare la plata unei taxe pe minut de utilizare, având în vedere argumentele prezentate mai sus;
- eliminarea prevederilor care instituie responsabilitatea furnizorilor de servicii în cazul punerii la dispoziția destinatarilor a unor legături cu alte pagini web destinate distribuirii de materiale pornografice. **Mai simplu spus, dacă pui un link către o pagină, și aceasta își schimbă conținutul, tu poți fi făcut responsabil că ai pus acel link (deși nu ai cum să știi ce se schimbă pe pagina către care oferi acel link).**
- eliminarea prevederilor referitoare la realizarea și administrarea site-urilor cu caracter pedofil, întrucât răspândirea și transmiterea, prin sisteme informatice, de materiale pornografice cu minori, sunt deja considerate infracțiuni prin art.51 al Legii nr.161/2003;
- introducerea, în tot cuprinsul proiectului de lege, a sintagmei „**furnizori de servicii prevăzuți la art.14 al Legii nr.365/2002**”, pentru a se elimina orice potențială confuzie între furnizorii de servicii de acces la Internet și furnizorii de servicii ale societății informaționale.

În orice caz, pentru a nu repeta greșelile trecutului (vezi singura aplicare a Legii nr.196/2003 și problemele de cenzură create de această criticată³ de asociațiile pentru protecția drepturilor omului și ale ISP-iștilor) și a avea o reglementare cât de cât funcțională, recomandăm decidenților politici să se informeze cu privire la aspectele tehnice pe care doresc să le reglementeze și la impactul lor (sau lipsa lor de impact).

Semnături

București, 27 Aprilie 2011

Asociația pentru Tehnologie și Internet (ApTI) www.apti.ro

Activewatch - Agenția de Monitorizare a Presei – www.activewatch.ro

Asociația pentru apărarea drepturilor omului – Comitetul Helsinki (APADOR – CH) www.apador.org

Centrul pentru Jurnalism Independent - CJI www.cji.ro

Asociația Națională a Internet Service Providerilor - ANISP www.anisp.ro

Asociația Interlan www.interlan.ro

3 Vezi scrisoarea deschisă - <http://apti.ro/scrisoare-deschisa-anc-blocare-40-siteuri>